

Kovács Mikó Edina

AUGUSZTUS, ÉJSZAKA

Sok szó koptatta lila indigó
 – ennyi a nyári ég, a tó, a part.
 Lámpafüzért és csillagsort ütöttek
 a betűk apró kalapácsi;

amíg leírtak minden részeg tücsköt,
 gömbhéjjá zárult horizontokat,
 átlangyosodott tenyereket és
 az álmos borzongást hajnal felé;

hársat, akácot, rózsát, gesztenyét,
 a távolról szűrődő dallamot,
 s vele ismerős mozdonyfüttyöket –

hiszen a történet végén mindenki
 hazautazik... Ami itt marad:
 sok szó koptatta lila indigó.

OKTÓBER

Ez a kortalan, ernyedte napsütés,
 az ökörnnyájként tapadó meleg,
 a zsongó naplemente-nyárutó –
 bárcsak sokáig itt maradna még.

Ez volt tegnap. De reggelre a varjak
 megérkeztek. S hozták a hajnali
 csípős ködöt. A parkban trafikáltak,
 vizslatták a füvet. Úgy álltak ott,

mint az otthoni klinika előtt
 a kórboncnokoknak csúfolt szobor.
 Azt gondoltam, várhattak volna még –

most végleges a tél. És nincs idő
 eltenni szabad, nyári önmagunkat,
 mint édes, gömbölyű befőtteket.

G. István László

A KOCSIS

Röntgenkép-kezait a lovak
sörénye fölé ernyőzte, a gyepelő
csuklója körül vastag véna,
a lónyak lüktetése, a ritmus
vele ugrált ádámcsutkájában
az út buckás torlaszain –
a csípős szél szembepofozta, az izzadt
tincsek hajsatuba fogták
hosszú makkfejét. A szemhéj alá
befogott portól pont olyan véres
a szemgolyó, dühe csak, hogy úton van,
vadul és üresen szeretkezett, aki porban
született, mintha port verne a nemzés
ütemére, a lány sápadt, nagy fogú, tegnap
a padlás lépcsőjén nyaka, horpasza,
húsos háta, az is csak, hogy úton
legyen benne az élet, azért kellett,
tudta, rohadni is csupa mozgás,
nyüzsgés, hajsza a férgekkel meg a földdel,
látta a csontot csuklani, törni, lelkében
a nyüvekkal volt, mikor vétkezett.

HALÁRUS

A halárus napja ez. Bóbitás fején
mint félreértett harci dísz billeg
a sapka, vevőjét félmozdulatra
felméri, taláalomra választ pontyot,
visszanőtt körme az akváriumlében
mindig újraázik – érezni kell
a hal fejét, az ezüst szemet
csak az érti meg, akinek
kezében bárd, szívében az ütés
már előreszánt, aki kíméletében
kegyetlen, elvégzi, amit a sors kimért.
Tudja, melyik ujjpercnél megy át

a szeg vajkönnyedén, és ollóval
 úgy vág el szemhéjat, ahogy más
 salátát, zellert – ritkítja a szót,
 az embert, egyenesít, megküzd, ha sért.
 Szívén semmi kéreg, képzelj fát, ha üt,
 lobog a geszt, ahogy a hal utolsó
 kortyért küzdeni kezd, levegőt
 harap vízért.

Tatár Sándor

MURTEN, ŐSZ (200...)

Eleinte még bámész, slattyogó séták a langyos időben, az ősz megszokott színei közt – végig az árkádos főutcán; foglalnak a vendéglők elé kirakott székek-asztalok, még muskátlizuhatagosak a csobogó kutak, vevőcsalogató portéka asztalokon, állványokon szinte minden bolt előtt, a kirakatokban őszi lomb, szárított növények és ravaszul elterített szelídgesztenyék; a kertekké parcellázott hajdani védárokban még szinte nyáriás tenyészet, vagy a tóhoz: obligát kacsák, hattyúk, némiképp helyibb színezettel: szárcsák; etetéskor pezseg a víz, noha a fürge-szemtelen sirályok csak később, ősz októberedtén szállnak a falatokért ringbe – reggeli (sziszifuzi) tereprendezéskor és „vacsora-előkészítés” közben a tévében **Ki**(nder)**Ka**(nal) – később lassacskán mégis bevonja az ősz a fák lejárt érvényességű leveleit; a traktorral, kisteherautóval időről időre megjelenő alapos közterület-fenntartók haszonjárműveinek lombbeszippantó kürtőiben végzik; egyre-másra zárják el a virágládáik fosztott kutak vizét, a kipucolt, üres medencékbe csak kevés lomb csapódik, meg némi orvul beléjük hullajtott szemét – makacsul soká megmarad a reggeli harmat, a kissé didergő szülők kíséretében a játszótéren lármázó gyerekeken szinte egytől egyig gumicsizma – a városba húzódnak a varjak, partközellebe a sirályok; az erődszerű kastély toronyteteje körül kapriolizó csókák kiáltozása, akár a harangszó, a levegőhöz hű marad; ablakpárkányokon, erkélyeken s kirakatokban Halloween-tökök légiója; időnként el-eliramodó fiam keze a markomban (a kíváncsi kezét frusztráló kesztyűt nemigen tűri) egyre hidegebb, amiként J. Gotthelf, a lelkipásztor-író szobrának bronza is – néhány fényképezőgépes, elszánt ja-

pán még lelkesen bámuldoz, belföldi turisták már elvéve csak; majd köd, köd és köd, mintha az ólomfedő alatti darvadozás hónapokig tartana (pedig csupán nagyjából két hét lehet), a hegyekben mindeközben napszemüveg tanácsos; szikrázik a csúcsok és gerincek hava – s lassanként karácsonyi fényekbe öltözik a város, aprósüteményhegyek, gyertyaszóaljak, az üzletekbe bekvártélyozzák magukat az angyalok és télapók; bánatos szemű honfitárs kíséri gitáron saját énekét a látványrontó kocka-Coop előtt – föl sem eszméltünk szinte, és lám, már itt vannak a „hosszú téli esték”; feleségem megbeszéli a háziakkal, honnan-mikor hoznak ők fenyőt; kiderül, hogy lesz karácsonyfánk az idén is – lassacskán én is hozzálassulok az ünnephez (amelynek felhajtása ellen amúgy hagyományosan berzenkedem); átjár a Stubenwärme, valami várakozásféle lopózik szívembe; ...hamarosan tovább kell állnunk innen – a berni „nagykönyvtár” ablaktalan alagsori olvasójában ülve elképzelem, hogy a laptopra egy repülőgép-utastér plafonját ábrázoló képernyővédőt telepítettek (ahol, mármint a levegőben, laptopok, mobilok, lézereszközök és más hasonlók használata tudvalevőleg tilos): ez talán megbékítő metafora lehetne, ha tán csak jámbor lelkek számára is: egyesítve a helyben maradhatás ízet az elrepülhetés zamatával.

APPENDIX

...És ami erős, már-már tökéletes helyek esetében vajmi ritkán szokott összejönni: a visszatérés – harsogózd a májusvég a fátyolfelhős ég alatt; az éttermek, pizzériák, kávézók újra kibocsátották nyúlványaikat: az árkádok alá és másuvá kített asztaloknál, székeken: pezsgő élet; új méheket, darazsakat vendégelnek a városfalat kísérő egykori védárok kora nyárivá lobbant kertjei (a kivit persze most, hogy csak levél van rajta, csupán a „korábról beavatottak” ismerik fel) – a praktikus céleszközökkel, gondosan begyűjtött avar utánpótlása most, sűrűn, zölden, az ágakon zúg-susog, s hogy az összhatás még megvesztegetőbb legyen, a vadgesztenyék még gyertyáznak is – a Coop előtt most, a (lassan) cserélődő tereferélő nyugdíjasokon és anyukákon kívül, cserpes növények és kertbe való palánták színes gamadája – a tó

melletti, gondosan ápoltság nagy gyepnégszögön elhullatott hattyútollakat borzol-hemperget a szél, az aszfalt-beton part egyik, vízbe lejtő szakaszán és más helyütt, a közvetlen a víz melletti fűben hattyúguanó: méretes kupacok (kutyák tüzetes állagvizsgálat nélkül is kizárva: nejlonzacskó és kislapát nélkül svájci kutyatartó az utcára nem lép; a nagyvárosi csövesek mellől a kutya jobbára ugyan elmaradhatatlan, de ők vajh mikor „svájci kutyatartók”?!); költői reflexió apropójául a mondott exkrementum kincsesbánya, látványnak csupán meghökkentő, és persze vonzónak nem mondható – a bölcs bronz-Gotthelf szenttelen; érc szemgolyója már (és mindig) az évszakkulisszák mögé lát, ahonnan sosem jön új üzenet, legfőljebb hol így, hol úgy (vagy épp sehogy sem) halljuk (meg) a régit – a gyerek kabriókat számol (nagyjából korrektil, bár egy-egy látványosabb jármű feszt-acéltetővel is megkapja ezt az előléptetést); és valóban mintha nemcsak a gumigarnitúra cserélődött volna az évszakkváltással, de maguk a járművek is, azaz mintha most több volna a száguldván a *gazda* sörényét lobogtató acélparipa – estenként a másnapi időre meredünk szemmel-füllel a *Me-teóban* (egy toronyház tetején van kialakítva a *természetesen* fedetlen stúdió); amilyen természetes, legalább oly bizarr ugyanazokról az ajkáról, melyek pár hónapja még **Grau in Grau**-t emlegettek, most **Sonne pur**-t hallani. • Sic transit gloria (& miseria) mundi, *avagy* „szemközt a leáldozó nappal, mindaz, mi elmúlt...”?

Gángó Gábor

A HATÁRON TÚL IDEGEN ORSZÁG

Ottlík Géza „Iskolá”-ja mint Monarchia-regény

A katonaság és annak részeként a katonaiskola nem véletlenül hatalmas és közkedvelt témája a Monarchia-irodalomnak. A k. u. k. hadsereg általában véve Ferenc József után alighanem a második legfontosabb szimbóluma a Monarchiának, és a magyar hagyományban is alkalmasint a harmadik helyet foglalja el az uralkodó és Erzsébet királyné után.

Más irodalmak párhuzamos jelenségeire Szegedy-Maszák Mihály és Fried István kutatásai alapján utalhatunk. Az előbbi Márai Sándor műve, A GYERTYÁK CSONKIG ÉGNEK kapcsán utal a hadsereg hivatáshagyományának szépirodalmi témává válására: „*Henrik és Konrád olyan katonaiskolában nevelkedett, mint Törless*. A GYERTYÁK CSONKIG ÉGNEK